TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2021. gada 21. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – Valsts konkurences iestādes uzlikti sodi – Noilguma termiņš – Darbības, kas pārtrauc noilguma termiņu – Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir izslēgta iespēja, ka pēc izmeklēšanas sākšanas kāda vēlāka vajāšanas vai izmeklēšanas darbība varētu pārtraukt jauno noilguma termiņu – Atbilstīgas interpretācijas princips – Regula (EK) Nr. 1/2003 – 25. panta 3. punkts – Piemērošanas joma – LES 4. panta 3. punkts – LESD 101. pants – Efektivitātes princips

Lietā C-308/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar 2019. gada 14. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 15. aprīlī, tiesvedībā

Consiliul Concurenței

pret

Whiteland Import Export SRL,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda otrās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši A. Kumins [*A. Kumin*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*],

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Consiliul Concurenței* vārdā – *B. Chirițoiu*, kā arī *C. Butacu*, *I. Dăsculțu* un *C. Pântea*, pārstāvji,

– *Whiteland Import Export SRL* vārdā – *D. Schroeder*, *Rechtsanwalt*,

– Rumānijas valdības vārdā – sākotnēji *C.-R. Canțăr*, kā arī *O.-C. Ichim* un *A. Rotăreanu*, vēlāk *E. Gane*, *O.-C. Ichim* un *A. Rotăreanu*, pārstāvji,

– Luksemburgas valdības vārdā – sākotnēji *T. Uri* un *C. Schiltz*, vēlāk *T. Uri*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Meessen* un *I. Rogalski*, pārstāvji,

– EBTA Uzraudzības iestādes vārdā – *C. Simpson* un *I. O. Vilhjálmsdóttir*, kā arī *C. Zatschler*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 3. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 4. panta 3. punktu, LESD 101. pantu, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 25. panta 3. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Consiliul Concurenței* (Konkurences padome, Rumānija) un *Whiteland Import Export SRL* (turpmāk tekstā – "*Whiteland*") par lēmumu, ar kuru minētajai sabiedrībai ir uzlikts naudas sods par konkurences tiesību normu pārkāpumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 1/2003 23. pantā Eiropas Komisijai ir paredzēta iespēja uzlikt uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām naudas sodus par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumiem. Savukārt šīs regulas 24. pantā Komisijai ir atļauts uzlikt periodiskus soda maksājumus, tostarp lai piespiestu šos uzņēmumus un uzņēmumu apvienības izbeigt šāda veida pārkāpumus.

4 Minētās regulas 25. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:

"1. Uz pilnvarām, kas ar 23. un 24. pantu piešķirtas Komisijai, attiecas šādi noilguma termiņi:

a) trīs gadi gadījumā, kad pārkāpti noteikumi attiecībā uz informācijas pieprasīšanu vai pārbaužu veikšanu;

b) pieci gadi visu pārējo pārkāpumu gadījumā.

[..]

3. Jebkura rīcība, ko izmeklēšanā vai tiesvedībā [vajāšanā] attiecībā uz pārkāpumu veikusi Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde, pārtrauc noilguma termiņu soda naudu [naudas sodu] vai periodisko soda maksājumu uzlikšanai. Noilguma termiņu pārtrauc no dienas, kurā rīcība ir paziņota vismaz vienam uzņēmumam vai vienai uzņēmumu apvienībai, kas piedalījās pārkāpumā. Rīcība, kas pārtrauc termiņa skaitīšanu, jo īpaši iekļauj:

a) rakstiskus informācijas pieprasījumus, ko izdarījusi Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde;

b) rakstiskus pārbaužu veikšanas pilnvarojumus, ko savām amatpersonām izsniegusi Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde;

c) tiesas procesu uzsākšanu, ko veic Komisija vai dalībvalsts konkurences iestāde;

d) Komisijas vai dalībvalsts konkurences iestādes iebildumu paziņošanu."

5 Saskaņā ar šīs pašas regulas 35. panta 1. punktu:

"Dalībvalstis izraugās konkurences iestādi vai iestādes, kas ir atbildīgas par [LESD 101. un 102.] panta piemērošanu tādā veidā, lai tiktu efektīvi izpildīti šīs regulas noteikumi. Pasākumus, kas vajadzīgi, lai šīm institūcijām piešķirtu pilnvaras piemērot minētos pantus, veic līdz 2004. gada 1. maijam. Norīkotās iestādes var arī būt tiesas."

Rumānijas tiesības

6 1996. gada 10. aprīļa *Legea concurenței nr. 21/1996* (Konkurences likums Nr. 21/1996) (1996. gada 30. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 88), redakcijā, kas bija spēkā pirms *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2015* (Valdības ārkārtas rīkojums Nr. 31/2015) spēkā stāšanās (turpmāk tekstā – "Konkurences likums"), 5. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ir aizliegtas visas vienošanās starp uzņēmumiem, visi uzņēmumu apvienību lēmumi un visas saskaņotas darbības, kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci Rumānijas tirgū vai tā daļā un it īpaši darbības, ar kurām:

a) tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus;

[..]."

7 Šī likuma 61. pantā ir paredzēts:

"(1) Konkurences padomes tiesībām uzlikt administratīvus sodus par šī likuma normu pārkāpumiem ir šādi noilguma termiņi:

a) trīs gadi 51. un 52. pantā paredzēto pārkāpumu gadījumā;

b) pieci gadi pārējo šajā likumā paredzēto pārkāpumu gadījumā.

(2) Noilguma termiņš Konkurences padomes tiesībām noteikt pasākumus sākas no dienas, kurā ir izbeigts pārkāpums. Turpinātu vai atkārtotu pārkāpumu gadījumā noilguma termiņu skaita no dienas, kurā ir izbeigta pēdējā konkrētā pretkonkurences darbība vai rīcība."

8 Minētā likuma 62. pantā ir paredzēts:

"(1) 61. pantā paredzētos noilguma termiņus pārtrauc jebkurš Konkurences padomes pasākums, veicot konkrēta likuma pārkāpuma iepriekšēju pārbaudi vai uzsākot izmeklēšanu. Noilguma termiņu pārtrauc no dienas, kurā Konkurences padomes veiktais pasākums ir paziņots vismaz vienam uzņēmumam vai vienai uzņēmumu apvienībai, kas piedalījušies pārkāpumā.

(2) Pasākumi, kurus var veikt Konkurences padome un kuri pārtrauc noilguma termiņu, galvenokārt ietver:

a) rakstiskus informācijas pieprasījumus;

b) Konkurences padomes priekšsēdētāja lēmumu par izmeklēšanas sākšanu;

c) tiesvedības uzsākšanu.

(3) Noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, kas piedalījušies pārkāpumā.

(4) Noilguma termiņa pārtraukšanas gadījumā jauns tikpat ilgs noilguma termiņš sākas dienā, kad Konkurences padome ir veikusi kādu no 2. punktā minētajiem pasākumiem. Noilgums iestājas vēlākais dienā, kad beidzas termiņš, kas ir divreiz ilgāks par attiecīgajam pārkāpumam piemērojamo noilguma termiņu, ja Konkurences padome nav uzlikusi kādu no šajā likumā paredzētajiem sodiem."

9 Konkurences likuma Nr. 21/1996 64. pantā, redakcijā, kas izriet no Valdības ārkārtas rīkojuma Nr. 31/2015, ar kuru tika aizstāts Konkurences likuma 62. pants (turpmāk tekstā – "grozītais Konkurences likums"), ir noteikts:

"(1) 63. pantā [bijušajā 61. pantā] paredzētos noilguma termiņus pārtrauc jebkurš Konkurences padomes pasākums, veicot likuma pārkāpuma iepriekšēju pārbaudi vai vajāšanu. Noilguma termiņu pārtrauc no dienas, kurā Konkurences padomes veiktais pasākums ir paziņots vismaz vienam uzņēmumam vai vienai uzņēmumu apvienībai, kas piedalījušies pārkāpumā.

(2) Pasākumi, kurus var veikt Konkurences padome un kuri pārtrauc noilguma termiņu, galvenokārt ietver:

a) rakstiskus informācijas pieprasījumus;

b) Konkurences padomes priekšsēdētāja lēmumu par izmeklēšanas sākšanu;

c) pārbaužu veikšanu;

d) izmeklēšanas ziņojuma paziņošanu.

(3) Noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, kas piedalījušies pārkāpumā.

(4) Noilguma termiņa pārtraukšanas gadījumā jauns tikpat ilgs noilguma termiņš sākas dienā, kad Konkurences padome ir veikusi kādu no 2. punktā minētajiem pasākumiem. Noilgums iestājas vēlākais dienā, kad beidzas termiņš, kas ir divreiz ilgāks par attiecīgajam pārkāpumam piemērojamo noilguma termiņu, ja Konkurences padome nav uzlikusi kādu no šajā likumā paredzētajiem sodiem.

(5) Noilguma termiņš sodu uzlikšanai ir apturēts, kamēr Konkurences padomes lēmums tiek izskatīts tiesvedībā tiesā."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 Ar 2009. gada 7. septembra lēmumu Konkurences padome pēc savas ierosmes uzsāka izmeklēšanas pārtikas mazumtirdzniecības tirgū pret vairākiem uzņēmējiem un to piegādātājiem, tostarp pret *Whiteland*, lai noteiktu, vai šie uzņēmumi ir pārkāpuši konkurences tiesību normas. 2012. gada 18. jūlijā šīs dažādās izmeklēšanas tika apvienotas.

11 2014. gada 12. augustā Konkurences padome nosūtīja *Whiteland* savu izmeklēšanas ziņojumu. 2014. gada 23. oktobrī tika veikta uzklausīšana šīs iestādes plenārsēdē.

12 2014. gada 9. decembrī pēc apspriedes Konkurences padome sagatavoja lēmuma protokolu, kurā tika konstatēts, ka uzņēmumi, attiecībā uz kuriem veiktas izmeklēšanas, ir izdarījuši valsts konkurences tiesību normu, kā arī LESD 101. panta pārkāpumus. Proti, tiem tika pārmests, ka laikposmā no 2006. līdz 2009. gadam tie ir noslēguši pretkonkurences nolīgumus, kuru mērķis bija izkropļot un traucēt konkurenci attiecīgajā tirgū, nosakot piegādātāju preču pārdošanas un tālākpārdošanas cenu.

13 Ar 2015. gada 14. aprīļa lēmumu Nr. 13 Konkurences padome uzlika šiem uzņēmumiem naudas sodus (turpmāk tekstā – "Lēmums 13/2015"). *Whiteland* tika uzlikts naudas sods 2 324 484 Rumānijas leju (RON) (aptuveni 513 000 EUR) apmērā, kas atbilst 0,55 % no 2013. gada apgrozījuma.

14 *Whiteland* cēla prasību *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) atcelt Lēmumu 13/2015, ciktāl šis lēmums attiecas uz to.

15 Savas prasības pamatojumam *Whiteland* tostarp norādīja, ka Konkurences padomes pilnvarām uzlikt tai sodu esot piemērojams Konkurences likuma 61. panta 1. punktā paredzētais piecu gadu noilguma termiņš un ka konkrētajā gadījumā brīdī, kad šī valsts iestāde pieņēma Lēmumu 13/2015, noilgums bija iestājies.

16 Ar 2016. gada 19. janvāra spriedumu *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) apmierināja *Whiteland* prasību un atcēla Lēmumu 13/2015, ciktāl tas attiecās uz šo sabiedrību.

17 Proti, konstatējusi, ka noilguma termiņš bija sācies 2009. gada 15. jūlijā, t.i., datumā, kurā beidzies *Whiteland* pārmestais pārkāpums, šī tiesa uzskatīja, ka 2009. gada 7. septembra lēmums par izmeklēšanas sākšanu pārtrauca noilguma termiņu un līdz ar to sākās jauns noilguma termiņš, kas beidzās 2014. gada 7. septembrī, tādējādi tad, kad 2015. gada 14. aprīlī Konkurences padome pieņēma Lēmumu 13/2015, noilgums bija iestājies.

18 Konkurences padomes argumentāciju, saskaņā ar kuru pretkonkurences nolīgums, kurā bija iesaistīta *Whiteland*, ar papildu vienošanos tika pagarināts līdz 2009. gada 31. decembrim, minētā tiesa noraidīja, tostarp tādēļ, ka Lēmumā 13/2015 pati Konkurences padome bija norādījusi, ka pēdējā *Whiteland* pretkonkurences darbība notika 2009. gada 15. jūlijā.

19 Visbeidzot šī pati tiesa precizēja, ka, šauri interpretējot valsts tiesību normas, kas reglamentē noilguma termiņus, pasākumi, ko Konkurences padome ir veikusi pēc lēmuma par izmeklēšanas sākšanu pieņemšanas, nevarēja pārtraukt jauno noilguma termiņu un līdz ar to šis lēmums ir pēdējā šīs iestādes darbība, kas var pārtraukt šo termiņu. Šajā ziņā Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkts esot piemērojams tikai Komisijai, un tajā neesot reglamentēti noilguma termiņi attiecībā uz naudas sodu uzlikšanu, ko veic valstu konkurences iestādes.

20 2016. gada 19. janvārī Konkurences padome par *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstākā kasācijas tiesa, Rumānija).

21 Konkurences padome būtībā norādīja, ka pretēji tam, ko nosprieda *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa), jebkura procesuālā darbība, kas vērsta uz vajāšanu saistībā ar pārkāpumu, pārtrauc noilguma termiņu. Turklāt interpretācija, saskaņā ar kuru lēmums sākt izmeklēšanu ir pēdējā noilgumu pārtraucoša darbība, izraisītu valsts konkurences tiesību un Savienības konkurences tiesību normu nevienveidīgu piemērošanu, jo – atšķirībā no Konkurences likuma – Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktā ir paredzēts, ka darbības, ar kurām tiek pārtraukts noilguma termiņš, ir tostarp darbības, kuras attiecas uz vajāšanu saistībā ar pārkāpumu.

22 Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka, lai gan grozītajā Konkurences likumā tagad ir paredzēts, ka ikviens pasākums, ko Konkurences padome īsteno, veicot konkurences tiesību pārkāpuma iepriekšēju pārbaudi vai vajāšanu, pārtrauc noilguma termiņus, tomēr pamatlietā *ratione temporis* piemērojamais tiesību akts ir Konkurences likums.

23 Šajos apstākļos šī tiesa šaubās par to, vai Konkurences likuma šaurā interpretācija, kuru ir izmantojusi *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) un saskaņā ar kuru tikai pasākumi, ko Konkurences padome ir veikusi iepriekšējas pārbaudes vai izmeklēšanas sākšanas mērķiem, pārtrauc noilguma termiņu, ir saderīga ar LES 4. panta 3. punktu, LESD 101. pantu un efektivitātes principu un vai šāda minētā valsts likuma šaura interpretācija neizraisa konkurences tiesību normu nevienveidīgu piemērošanu.

24 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka valsts līmenī pastāv divi tiesas prakses virzieni, no kuriem pirmais ir par labu valsts tiesību normu, kurās ir reglamentēti noilguma termiņi, šaurai interpretācijai, savukārt otrajā ir paredzēta elastīga minēto normu interpretācija.

25 Saskaņā ar pirmo no šiem abiem judikatūras virzieniem Regulas Nr. 1/2003 25. pants attiecoties tikai uz Komisijai piešķirtajām pilnvarām uzlikt sodus par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumiem un līdz ar to neesot piemērojams Konkurences padomei. Savukārt atbilstoši otrajam virzienam esot jāpastāv atbilstībai starp Regulas Nr. 1/2003 25. pantu un valsts tiesību normām noilguma jomā, ņemot vērā prasību par Savienības tiesību normu un valsts tiesību normu saskaņotību, it īpaši tad, ja ar valsts tiesību normām noilguma jomā tiek transponēts Savienības *acquis* konkurences jomā.

26 Iesniedzējtiesa no tā secina, ka tai ir galīgi jānosaka, vai Konkurences likuma 61. un 62. panta šaurā interpretācija, ko izmantojusi *Curtea de Appel București* (Bukarestes apelācijas tiesa), ir jāapstiprina, vai arī, ņemot vērā LES 4. panta 3. punktu un LESD 101. panta 1. punktu, valsts tiesību normas būtu jāinterpretē plašāk un atbilstoši Savienības tiesību prasībām.

27 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, ka Regula Nr. 1/2003 nereglamentē noilguma termiņus attiecībā uz naudas sodu uzlikšanu, ko veic valstu konkurences iestādes, un ka gadījumā, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz procesuālie noteikumi attiecībā uz pārsūdzību, lai nodrošinātu attiecīgajām personām Savienības tiesībās noteikto tiesību aizsardzību.

28 Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka valsts tiesiskajam regulējumam nevajadzētu apdraudēt valsts konkurences iestāžu veikto LESD 101. un 102. panta efektīvu piemērošanu.

29 Šajos apstākļos *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“Vai LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

1) tajos ir paredzēts dalībvalstu tiesu iestāžu pienākums valsts tiesību normas, kuras regulē noilgumu Konkurences padomes tiesībām uzlikt administratīvus sodus, interpretēt atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktā ietvertajam regulējumam un

2) tie nepieļauj interpretēt valsts tiesību normas tādējādi, ka par darbību, kas pārtrauc noilgumu, ir uzskatāma tikai formāla darbība, ar kuru tiek sākta pretkonkurences rīcības izmeklēšanas procedūra, savukārt turpmākās darbības, kas veiktas vajāšanai saistībā ar šo rīcību, nav uzskatāmas par darbībām, kas pārtrauktu noilgumu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

30 Iesākumā ir jāatgādina, ka, lai arī noteiktiem Savienības atvasināto tiesību aktiem, tādiem kā pamatlēmumi un – zināmos apstākļos – direktīvas, nav tiešas iedarbības, to saistošais raksturs tomēr nozīmē, ka valsts tiesām ir valsts tiesību atbilstīgas interpretācijas pienākums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 13. novembris, *Marleasing*, C-106/89, EU:C:1990:395, 6. un 8. punkts, kā arī 2016. gada 8. novembris, *Ognyanov*, C-554/14, EU:C:2016:835, 58. punkts).

31 Turpretim saskaņā ar LESD 288. panta otro daļu Savienības regulas ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs. Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jebkurai valsts tiesai, kam, izskatot savā jurisdikcijā esošu lietu, kā dalībvalsts iestādei, piemērojot LES 4. panta 3. punktā noteikto sadarbības principu, ir pilnībā jāpiemēro tieši piemērojamas Savienības tiesības un jāaizsargā tās privātpersonu tiesības, kuras tām piešķirtas Savienības tiesībās, nepiemērojot nevienu valsts tiesību normu, kas varētu būt pretrunā [Savienības tiesībām], neatkarīgi no tā, vai tā ir pieņemta pirms Savienības tiesību normas pieņemšanas vai pēc tam (spriedums, 2010. gada 8. septembris, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, 55. punkts).

32 Tādēļ jautājums par to, vai šajā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir kāda nozīme Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktam, saskaņā ar kuru noilguma termiņu attiecībā uz naudas sodu vai periodisko soda maksājumu uzlikšanu pārtrauc ikviena Komisijas vai dalībvalsts konkurences iestādes darbība, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu vai vajāšanu, ir atkarīgs tikai no tā, vai šī tiesību norma ir piemērojama faktiskajai situācijai pamatlietā.

33 Tādējādi ir jāuzskata, ka ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesām Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkts ir jāpiemēro noilgumam attiecībā uz valsts konkurences iestādes pilnvarām uzlikt sodus par Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem.

34 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ja tās formulējums skaidri nenosaka tās tvērumu, kā tas ir Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkta gadījumā, ir jāņem vērā tās konteksts un tiesiskā regulējuma, kurā ietilpst šī norma, mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 113. punkts).

35 Runājot par Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkta kontekstu, ir jāatgādina, ka šīs regulas 25. panta 1. punktā Komisijas pilnvaras uzlikt naudas sodus un periodiskus soda maksājumus par konkurences tiesību normu pārkāpumiem ir pakļautas piecu gadu noilguma termiņam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 29. marts, *ThyssenKrupp Nirosta*/Komisija, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 166. punkts).

36 Tā kā Regulas Nr. 1/2003 25. panta 1. punkta formulējumā ir atsauce tikai uz pilnvarām, kas piešķirtas Komisijai saskaņā ar šīs regulas 23. un 24. pantu, un tā kā šie pēdējie minētie panti reglamentē tikai pilnvaras, kas ir šai iestādei sodu jomā, no konteksta, kurā iekļaujas minētās regulas 25. panta 3. punkts, neizriet, ka šī tiesību norma būtu piemērojama valstu konkurences iestādēm.

37 Turklāt, kā secinājumu 50. un 51. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, decentralizētajā Savienības konkurences tiesību normu īstenošanas sistēmā, kurā valstu konkurences iestādes tieši piemēro šīs tiesību normas, paredzēt noilguma noteikumus attiecībā uz sodiem, ko uzliek šīs iestādes, ir dalībvalstu ziņā ar nosacījumu, ka tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi. Šajā kontekstā minētajām iestādēm ir piemērojamas valsts tiesību normas par noilgumu tādējādi, ka tām principā nav jāpiemēro Savienības līmenī paredzētie noteikumi par noilgumu, kas ir piemērojami Komisijai.

38 Attiecībā uz Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkta mērķi ir jānorāda, ka šīs regulas 25. panta mērķis ir ieviest tiesisko regulējumu, kas reglamentē termiņus, kuros Komisijai ir tiesības, neapdraudot tiesiskās drošības pamatprasību, uzlikt naudas sodus un periodiskus soda maksājumus uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Savienības konkurences tiesību normu piemērošanas procedūras.

39 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktā nav paredzēti noilguma noteikumi attiecībā uz valstu konkurences iestāžu pilnvarām sodu uzlikšanas jomā.

40 Aplūkojamajā gadījumā pamatlieta attiecas uz noilguma noteikumiem, kas ir piemērojami šādai valsts konkurences iestādei, kurai ir piešķirtas pilnvaras uzlikt sodus tostarp Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu gadījumā, un līdz ar to Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punkts šajā lietā nav piemērojams.

41 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesām nav pienākuma piemērot Regulas Nr. 1/2003 25. panta 3. punktu noilgumam attiecībā uz valsts konkurences iestādes pilnvarām uzlikt sodus par Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem.

Par otro jautājumu

42 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. pants, tos lasot efektivitātes principa gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kā to ir interpretējušas valsts kompetentās tiesas, saskaņā ar kuru valsts konkurences iestādes lēmums par izmeklēšanas sākšanu attiecībā uz Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu ir pēdējā šīs iestādes darbība, ar kuru var tikt pārtraukts noilguma termiņš attiecībā uz tās pilnvarām uzlikt sodus, un saskaņā ar kuru ir izslēgts, ka kāda vēlāka izmeklēšanas vai vajāšanas darbība varētu pārtraukt šo termiņu.

43 Iesākumā ir jānorāda, ka nedz LESD normās konkurences jomā, nedz, kā izriet no atbildes uz pirmo prejudiciālo jautājumu, Regulas Nr. 1/2003 normās nav paredzēti noilguma noteikumi attiecībā uz valstu konkurences iestāžu veiktu sodu uzlikšanu – ne saskaņā ar Savienības tiesībām, ne saskaņā ar to valsts tiesībām.

44 Turklāt Regulas Nr. 1/2003 35. panta 1. punktā ir skaidri precizēts, ka katrai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai piešķirtu valstu konkurences iestādēm pilnvaras piemērot LESD 101. un 102. pantu.

45 Tādējādi, nepastāvot saistošam Savienības tiesiskajam regulējumam šajā jomā, tieši dalībvalstīm ir jāpieņem un jāpiemēro valsts noteikumi par noilgumu valsts konkurences iestāžu veiktas sodu uzlikšanas jomā, tostarp apturēšanas un/vai pārtraukšanas noteikumi (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2011. gada 14. jūnijs, *Pfleiderer*, C-360/09, EU:C:2011:389, 23. punkts).

46 Tomēr, kā secinājumu 49. punktā uzsvēris ģenerāladvokāts, lai gan šo noteikumu pieņemšana un piemērošana ietilpst dalībvalstu kompetencē, tām šī kompetence ir jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes principu. Tādējādi tās nedrīkst Savienības tiesību īstenošanu padarīt praktiski neiespējamu vai to pārmērīgi apgrūtināt, un – konkrēti, konkurences tiesību jomā – tām ir jānodrošina, lai to pieņemti vai piemēroti noteikumi neapdraudētu LESD 101. un 102. panta efektīvu piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 14. jūnijs, *Pfleiderer*, C-360/09, EU:C:2011:389, 24. punkts). Proti, saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 35. panta 1. punktu izraudzītajām iestādēm ir jānodrošina minēto pantu efektīva piemērošana vispārējās interesēs (spriedums, 2010. gada 7. decembris, *VEBIC*, C-439/08, EU:C:2010:739, 56. punkts).

47 Turklāt ir jānorāda, ka saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu dalībvalstīm ar saviem valsts tiesību aktiem nav jākavē Savienības tiesību pilnīga un vienveidīga piemērošana un nav jāveic vai jāuztur spēkā pasākumi, kas varētu novērst uzņēmumiem piemērojamo konkurences tiesību normu lietderīgo iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1992. gada 19. marts, *Batista Morais*, C-60/91, EU:C:1992:140, 11. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Tajā pašā laikā saprātīgu noilguma termiņu noteikšana attiecībā uz sodu uzlikšanu, ko veic valstu konkurences iestādes, tiesiskās drošības interesēs, vienlaikus aizsargājot attiecīgos uzņēmumus un šīs iestādes, ir saderīga ar Savienības tiesībām. Proti, šādi termiņi nav tādi, kas padarītu praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinātu Savienības tiesību īstenošanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 41. punkts).

49 Tādējādi valsts tiesību normas, kurās ir noteikti noilguma termiņi, ir jāizstrādā tā, lai nodrošinātu līdzsvaru starp mērķiem garantēt tiesisko drošību un nodrošināt lietu izskatīšanu saprātīgā termiņā kā Savienības tiesību vispārējos principus, no vienas puses, un LESD 101. un 102. panta efektīvu un iedarbīgu īstenošanu, lai ievērotu sabiedrības intereses novērst iekšējā tirgus darbības izkropļošanu ar konkurencei kaitīgiem nolīgumiem vai praksi, no otras puses.

50 Lai noskaidrotu, vai valsts noilguma termiņu sistēma rada šādu līdzsvaru, ir jāņem vērā visu šīs sistēmas elementu kopums (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, 45. punkts), kuru skaitā var būt arī datums, kad sākas noilguma termiņš, šī termiņa ilgums, kā arī tā apturēšanas vai pārtraukšanas noteikumi.

51 Tāpat ir jāņem vērā lietu, kas attiecas uz konkurences tiesībām, īpatnības un it īpaši apstāklis, ka šajās lietās principā būtu jāveic sarežģīta faktu un ekonomiskā analīze (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, 46. punkts).

52 Līdz ar to, lai nekaitētu Savienības konkurences tiesību normu pilnīgai efektivitātei, valsts tiesiskais regulējums, ar ko noteikts datums, kurā sākas noilguma termiņš, šī termiņa ilgums, kā arī tā apturēšanas vai pārtraukšanas noteikumi, ir jāpielāgo konkurences tiesību īpatnībām un šo tiesību normu īstenošanas, ko veic attiecīgās personas, mērķiem (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, *Cogeco Communications*, C-637/17, EU:C:2019:263, 47. punkts).

53 Valsts tiesiskais regulējums par noilgumu, kas tam raksturīgo iezīmju dēļ sistēmiski liedz uzlikt efektīvus un atturošus sodus par Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem, var šo tiesību normu piemērošanu padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 17. janvāris, *Dzivev* u.c., C-310/16, EU:C:2019:30, 31. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

54 Konkrētajā gadījumā pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā ir paredzēts, ka noilguma termiņš sodu par konkurences tiesību pārkāpumiem jomā ir pieci gadi, ka šis termiņš sākas no dienas, kad pārkāpums ir izbeigts, ka tas var tikt pārtraukts ar noteiktām valsts konkurences iestādes darbībām un ka noilgums iestājas vēlākais tajā dienā, kad beidzas termiņš, kas ir divreiz ilgāks par nodarījumam piemērojamo noilguma termiņu, ja sods nav uzlikts.

55 Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka saskaņā ar valsts tiesību normu, kas pamatlietas faktu rašanās laikā reglamentēja noilguma termiņus, šauru interpretāciju, kura izmantota daļā no valsts tiesu prakses un kuru it īpaši izmantojusi *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) pamatlietā, lēmums par izmeklēšanas sākšanu, kas attiecas uz konkurences tiesību normu pārkāpumu izmeklēšanu vai vajāšanu, ir pēdējā valsts konkurences iestādes darbība, kuras var pārtraukt noilguma termiņu attiecībā uz tās pilnvarām uzlikt sodus, un neviena no darbībām, kas veiktas vēlāk pārkāpuma izmeklēšanas vai vajāšanas mērķiem, nevar pārtraukt šo termiņu, kaut arī šādu darbību veikšana būtu svarīgs izmeklēšanas posms un liecinātu par šīs iestādes nodomu turpināt vajāšanu par šo pārkāpumu.

56 Šāda valsts tiesiskā regulējuma šaura interpretācija, kas absolūti aizliedz noilguma termiņa pārtraukšanu ar vēlāk izmeklēšanas ietvaros veiktām darbībām, šķiet, var traucēt valstu konkurences iestādēm efektīvi īstenot Savienības konkurences tiesību normas, jo šī interpretācija varētu radīt sistēmisku risku, ka šo tiesību pārkāpumu veidojošie nodarījumi paliek nesodīti. Šajā ziņā ir jāatgādina, kā tas ir uzsvērts šī sprieduma 51. punktā, ka lietās, kas attiecas uz Savienības konkurences tiesībām, principā būtu jāveic sarežģīta faktu un ekonomiskā analīze. Tādējādi daudzos gadījumos ar lielu sarežģītības pakāpi šādas darbības, ar kurām noteikti tiek pagarināts procedūras ilgums, varētu izrādīties nepieciešamas.

57 Valsts tiesai, ņemot vērā efektivitātes principu, ir jāpārbauda, vai šī sprieduma 55. punktā minētā pamatlietā aplūkotās valsts noilguma termiņu sistēmas interpretācija, ņemot vērā visus pamatlietā aplūkotās valsts noilguma termiņu sistēmas elementus, rada sistēmisku risku, ka šādus tiesību pārkāpumus veidojošie nodarījumi paliks nesodīti.

58 Ja tas tā būtu, iesniedzējtiesai principā, negaidot, kamēr attiecīgais valsts tiesiskais regulējums tiks grozīts ar likumdošanas vai kādu citu konstitucionālo procedūru, būtu jānodrošina pilnīgs šī sprieduma 47. punktā minēto pienākumu iedarbīgums, pēc iespējas interpretējot šo tiesisko regulējumu Savienības tiesību, it īpaši Savienības tiesību normu konkurences jomā – kā tās ir interpretējusi Tiesa, tostarp šī sprieduma 56. punktā –, gaismā vai, ja nepieciešams, nepiemērojot šo tiesisko regulējumu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* u.c., C-612/15, EU:C:2018:392, 66. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

59 Konkrētajā gadījumā, lai gan grozītajā Konkurences likumā tagad ir paredzēts, ka ikviens pasākums, ko Konkurences padome veic konkurences tiesību pārkāpuma iepriekšējas pārbaudes vai vajāšanas mērķiem, pārtrauc noilguma termiņus, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šis likums *ratione temporis* nav piemērojams pamatlietā un ka uz to joprojām attiecas Konkurences likums.

60 Šajos apstākļos iesniedzējtiesai, ņemot vērā valsts iekšējo tiesību kopumu un piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, pamatlietā aplūkotās valsts tiesību normas ir jāinterpretē, cik vien iespējams, Savienības tiesību gaismā, it īpaši ņemot vērā LESD 101. panta tekstu un mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 11. janvāris, *ITC*, C-208/05, EU:C:2007:16, 68. punkts, un 2016. gada 13. jūlijs, *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 43. punkts).

61 Atbilstīgas iekšējo tiesību interpretācijas princips, saskaņā ar kuru valsts tiesai iekšējās tiesības ir jāinterpretē pēc iespējas atbilstīgi Savienības tiesību prasībām, ir raksturīgs Līgumu sistēmai, jo tas ļauj valsts tiesai, iztiesājot tajā ierosināto lietu, savas kompetences ietvaros nodrošināt Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti (spriedums, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 159. punkts).

62 Tajā pašā laikā valsts tiesību atbilstīgas interpretācijas principam ir zināmas robežas. Tādējādi valsts tiesas pienākuma ņemt vērā Savienības tiesību saturu, interpretējot un piemērojot attiecīgās valsts tiesību normas, robežas nosaka vispārējie tiesību principi, tostarp tiesiskās drošības princips, un minētais pienākums nevar būt pamats valsts tiesību *contra legem* interpretācijai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 13. jūlijs, *Pöpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Jautājums, vai valsts tiesību norma, ciktāl tā būtu pretrunā Savienības tiesībām, ir jāatstāj nepiemērota, rodas tikai tad, ja šīs tiesību normas atbilstīga interpretācija nav iespējama (spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Smith*, C-122/17, EU:C:2018:631, 41. punkts).

64 Aplūkojamajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šāda interpretācija šķiet iespējama, bet tas tomēr galu galā ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Proti, kā tas ir norādīts šī sprieduma 24. punktā, tā kā iesniedzējtiesa pati ir norādījusi, ka valsts līmenī pastāv divi tiesu prakses virzieni, no kuriem pirmais ir par labu valsts tiesību normu, ar ko ir reglamentēti noilguma termiņi, šaurajai interpretācijai, savukārt

otrajā ir paredzēta elastīga minēto normu interpretācija, no tā izriet, ka šai tiesai ir pietiekami plaša rīcības brīvība attiecībā uz interpretāciju, ko tā var sniegt pamatlietā aplūkotajām valsts tiesību normām.

65 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. pants, tos lasot efektivitātes principa gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kā to ir interpretējušas valsts kompetentās tiesas, saskaņā ar kuru valsts konkurences iestādes lēmums par izmeklēšanas sākšanu attiecībā uz Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu ir pēdējā šīs iestādes darbība, ar ko var tikt pārtraukts noilguma termiņš attiecībā uz tās pilnvarām uzlikt sodus, un saskaņā ar kuru ir izslēgts, ka kāda vēlāka izmeklēšanas vai vajāšanas darbība varētu pārtraukt šo termiņu, ja, ņemot vērā visus konkrētās noilguma termiņu sistēmas elementus, ir konstatējams, ka šāda izslēgšana rada sistēmisku risku, ka šādus pārkāpumus veidojošie nodarījumi paliks nesodīti, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

66 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesām nav pienākuma piemērot Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102.] pantā, 25. panta 3. punktu noilgumam attiecībā uz valsts konkurences iestādes pilnvarām uzlikt sodus par Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem.**

2) **LES 4. panta 3. punkts un LESD 101. pants, tos lasot efektivitātes principa gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kā to ir interpretējušas valsts kompetentās tiesas, saskaņā ar kuru valsts konkurences iestādes lēmums par izmeklēšanas sākšanu attiecībā uz Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu ir pēdējā šīs iestādes darbība, ar ko var tikt pārtraukts noilguma termiņš attiecībā uz tās pilnvarām uzlikt sodus, un saskaņā ar kuru ir izslēgts, ka kāda vēlāka izmeklēšanas vai vajāšanas darbība varētu pārtraukt šo termiņu, ja, ņemot vērā visus konkrētās noilguma termiņu sistēmas elementus, ir konstatējams, ka šāda izslēgšana rada sistēmisku risku, ka šādus pārkāpumus veidojošie nodarījumi paliks nesodīti, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.**

[Paraksti]